

Tình bạn học - bạn già

Tác Giả: Nguyễn Ý Đức

Thứ Hai, 21 Tháng 6 Năm 2010 18:41

Bạn học nảy sinh trong những tình huống của hai người.

Tôi có câu nói: "Tiếp tục thêm bạn mới những duy trì bạn học cũ, vì bạn mới là bạn mà bạn cũ là vàng".

Cố Nguyễn đình Chiếu của chúng ta trang trọng bạn xưa với: " Trong đời mấy bạn cũ tri, Mấy trang đời đố, mấy nghĩ đời tâm"

Nhiều người tuấn tú cao cũng có chung ý nghĩ là, khi về già, ngoài việc có một sức khỏe tốt, một gia đình êm ấm, thì tình bạn lâu năm là một hành trang quý giá mà họ đã mang theo để cho đời giai đoạn cuối của cuộc đời.

Bạn học là gì?

Hiểu theo nghĩa thông thường, bạn là một nhóm người không có liên hệ ruột thịt, gần bó với nhau qua những tình huống hoàn cảnh sinh sống. Họ đến với nhau trong tâm đầu ý hợp, bạn kết nối những tâm trí, những nguôn giao cảm gần gũi nhau. Họ thân với nhau để chia sẻ vui buồn, để cùng thức hi vọng những hoài bão chung, để nâng đỡ nhau. Họ hiểu nhau, tin tưởng nhau, thích nhau. Đây là một gần bó của sự thủy chung và tình yêu vô tư và lâu dài. Với nhau, họ là người đồng hành, là người tin cậy.

Tình bạn học u - bạn già

Tác Giả: Nguyễn Ý Đức

Thứ Hai, 21 Tháng 6 Năm 2010 18:41

Bạn học khác với người quen biết, gặp nhau trong sinh hoạt hàng ngày như đi làm, trong công đồng, ngoài lề xóm. Đó chỉ là những tiếp xúc trong một thời gian giới hạn và cần thêm nhiều lần cuộc khác nữa để chuyển sang bạn học.

Trong đời sống hàng ngày, nhiều khi người ta đã lầm dụng chữ bạn. Mọi gặp nhau vài lần mà đã nói đó là bạn tôi, cần nhá là thật. Ông chỉ lấy lòng nhân viên, sai bạn đi làm hộ tôi cái này, sao mà ngọt như mía lùi.

Bạn học thực tập trung vào mối nhóm.

Một số người có tính thận trọng, cho là không cần ai. Không phải họ sống cô độc. Nhưng, với họ, những giao tiếp qua lề thời gian như nhàn, có cũng được mà không cũng chẳng sao. Rồi tùy theo hoàn cảnh, tùy theo nhu cầu, nếu cần thì giao tiếp, sau đó có thể quên đi cũng được. Họ sống với hiện tại và thoải mái với những người mà họ gặp hay đã có số. Cho nên khi một mối giao học, họ cũng chẳng tiếc thối gì nhiều.

Những người không tính, là bạn mà chỉ thì có gặp bó sâu đằm để biết với một số người mà họ coi là ruột thân, nên họ buồn tiếc khi mất. Còn những liên hệ khác thì chỉ là những giao, quen biết nhiều hơn là kết bạn. Họ sống nhiều với bạn xa và không muốn tìm bạn mới khi tuổi cao.

Người hiện bạn có nhiều bạn học học: bạn quen từ những năm trước, bạn mới tỏ ra sau này. Họ là những người sống với cái quá khứ, hiện tại trong tình bạn và sắp số cho tương lai với nhiều bạn bè. Họ luôn luôn dùng giao tiếp nhân số để kiếm thêm bạn mới.

Nhiều nhà xã hội học phân biệt bạn học và tình bạn, bạn học tiếp thu và bạn học trong hợp tác. Khi đôi bên cho nhau lòng trung thành và tình thân yêu thì có sự cân bằng cả tình bạn, đôi bên nương tựa lẫn nhau. Khi chỉ có một bên cần giúp đỡ và bên kia không đáp lại thì chỉ có tình bạn một chiều. Khi chỉ hợp tác vì một quy định, một mục đích mà không có tình thân yêu, chung thủy thì giao tiếp không kéo dài và rất giới hạn.

Đặc điểm của bạn học:

Tình bạn ng hũu - bạn già

Tác Giả: Nguyễn Ý Đức

Thứ Hai, 21 Tháng 6 Năm 2010 18:41

Khác với tình anh em, với chúng, tình bạn hũu có những sắc thái riêng biệt. Đây là một giao hũu có tính cách tự nguyện, một ràng buộc riêng từ đôi bên thỏa thuận, một liên hệ qua lại trong tình thân bình đẳng và mang nhiều thiện ý, cảm tình tốt.

Vì tự nguyện với có quy định ràng buộc nên và được chọn lựa nên không ai bắt buộc ai phải là bạn. Nó cũng không có ràng buộc pháp lý như tình nghĩa vợ chồng, hoặc liên nghĩa huyết tộc như tình anh chị em ruột thịt. Cho nên dù có liên hệ huyết mịch, ruột thịt cùng họ xóm, cùng sống làm mà không có tình thân khí thân thân thì cũng không trở nên bạn hũu được. Ta có thể tự ra hết sức lịch sự với người cùng phòng, cùng sống nhưng không có điều gì bắt buộc ta phải thích và là bạn người đó. Ta không thể coi là bạn của một người khi ta không biết người đó có sẵn sàng nhận ta là bạn không. Một nhà văn Pháp đã nói: "cha mẹ là do số phận, bạn bè do lựa chọn".

Bình đẳng vì tình bạn xây dựng trên cá nhân mỗi con người. Nó không đòi hỏi sự bằng nhau tuyệt đối về học vấn, về địa vị trong xã hội, về sự giàu nghèo, làm việc như nhau, thành công như nhau. Đã có nhiều tình bạn nảy nở giữa cha và thợ, giữa thợ và trò, giữa người giàu và người nghèo.

Tình bạn cũng tôn trọng tính cách đặc biệt của nhau: mỗi bên có nếp sống riêng tư, tự do quy định cho đời sống của mình mà không bên kia can thiệp. Không có sự áp đặt như cha với nô lệ hay khuynh phục như lãnh chúa đối với thần dân.

Trong tình bạn, đôi bên dành cho nhau những cảm tình tốt, những chăm sóc, quan tâm tận tình, những giúp đỡ khi cần và sự rộng lượng, sẵn sàng với nhau. Thiện ý này không đòi hỏi sự đền đáp hay giúp đỡ ngược lại. Người giúp đỡ tự nguyện mà không cho là có bổn phận hoặc bắt ép phải làm, mà người nhận không cảm thấy là đã đòi hỏi quá nhiều từ bạn. Khi đã phụ thuộc vào nhau thì sự tự do, bình đẳng không còn nữa. Một tình bạn đích thực không những chỉ cảm thấy cho mà còn vui vẻ được nhận.

Tình tự nguyện sẵn sàng với nhau cũng là căn bản của bạn hũu và trong tình bạn hũu, không có sự ghen tị mà còn cảm chung thủy, thành thật với nhau, không mưu mô, che giấu.

Đã có bạn hũu

Tình bạn giữa học sinh và học sinh

Tác Giả: Nguyễn Ý Đức

Thứ Hai, 21 Tháng 6 Năm 2010 18:41

Tình bạn có thể được xây dựng trong bất cứ điều kiện, hoàn cảnh nào của con người.

Căn bản là ít nhất hai có cùng một thôi thúc tình cảm, có sự chia sẻ trao đổi những ý nghĩ gì nhau, có cùng sở thích, cùng quy định. Trong tình bạn tuy cũng có những khác biệt nhưng khác biệt này bổ túc cho nhau vì nếu hoàn toàn gì nhau thì đâu còn để thoả, để cảm.

Bạn thường tìm thấy trong các nhóm có chung sinh hoạt: học cùng trường, ở cùng khu phố, làm cùng nghề, cùng thú vui gì trí, cùng lui tới các tôn giáo. Nó nảy sinh những khác nhau. Nhóm trung niên có lẽ dĩ nhiên là có bạn trẻ mà lẽ ra già trẻ trong khi ngược lại già có bạn trẻ cùng lứa tuổi hoặc trẻ hơn. Về gì tính thì thường thì dần dần ông dần bà dần có nhu cầu bạn nhau, nhưng chúng thì không hay tâm sự với bạn mà tin cậy vào họ, còn vậy thì có nhu cầu bạn gái để tâm sự ngoài chính mình.

Bạn học nảy sinh trong những thôi thúc tình cảm giữa hai người. Thôi thúc càng cao thì bạn học càng sâu đậm. Một câu hỏi thường được nêu ra là tại sao ta có những muộn phiền bó buộc ở đời thì người này mà lại không học với đời thì người khác. Có những tình bạn xuất hiện như tia chớp trên nền trời xanh: một chỗ gặp một vài lần, chia sẻ quá trình, hiểu nhau rồi chia nhau những đã có cảm tình cho nhau, đã muộn được có bạn và được nhận là bạn. Ý thức chia sẻ gì, những niềm đam mê đã nhận ra và tiên đoán là nhu cầu triền vọng tình bạn sẽ nảy nở sau này.

Sự chèo kéo, nài nỉ không đưa tới tình bạn, như các câu ta nói: "thầy sang bắt quàng làm họ." và đừng nghĩ, đừng sợ không được nhiên thành bạn học vì đây chỉ là giao tiếp khách quan, không vượt qua lãnh vực nghề nghiệp.

Một vấn đề nữa là sự xét đoán và chấp nhận trong tình bạn: nhìn xét một cách khách quan về việc làm của bạn hoặc chấp nhận và hỗ trợ vô điều kiện. Đa số đều không có sự chấp nhận không phê phán về bạn mình. Một số khác lại tin cậy nhìn xét của bạn để quy định hành và để học cách hành xử trong hoàn cảnh mới. Như vậy mặc dù con người không thích bị đánh giá, nhưng một nhìn xét chân thành của bạn có thể có ích cho họ.

Bạn Già

Gi[ong] nh[ư] lúc m[om]i sinh và trong th[ời] còn th[ơ] ấu, tu[ổi] già ch[ưa] m[ột] s[ố] ph[ần] không m[ay] vui là ph[ần]i ph[ụ] thu[oc] vào ng[ười] khác sau khi đã có nhi[ều] u[ng] h[oa]n m[ột] mát. Nh[ư]ng, đáng l[ạ] v[ẫn] n[ên] ra kh[ỏi] s[ố] ph[ụ] thu[oc] nh[ư] l[à] p[ro] tu[ổi]i th[ì] ng[ười]i già l[à]i đi sâu vào vòng ph[ụ] thu[oc]. H[ọ] không còn làm vi[ệ]c, b[ên] gi[am] m[à]i t[ư]c, con cái đi [ri]êng, m[ột] đ[àn] b[on]n bè, ng[ười]i thân yêu, kém s[ức] kh[ỏe], b[ên] nh[ư] ho[àn]. Cho nên v[ì] già mà có đ[ể] c[on]g nh[ư]ng b[on]n c[on]g tri thân thi[ế]t ho[àn]c t[ư]o thêm ra nh[ư]ng b[on]n m[om]i đ[ể] n[ên]ng t[ư]a l[à]n nhau là m[ột] đ[ể]u r[ất] an [t]i.

Nhi[ều] u[ng] h[oa]i cho r[ằng] dù h[àng] thân thu[oc] có giúp đ[ể] nh[ư]ng b[ong] h[oa]u th[ì]ng g[ặp]n g[ặp]i nhau h[àng]n và có nh[ư]ng đ[ể]u mà chính ng[ười]i ph[ần]i ng[ười]u không cung [cung] đ[ể] c[on]g nh[ư]ng b[on]n c[on]g tri. H[ọ] đã cùng vui bu[ồn]n có nhau khi x[ưa] mà bây gi[ờ] già r[ất]i v[ẫn] còn có nhau. H[ọ] n[ên]ng t[ư]a l[à]n nhau đ[ể] có bầu b[on]n, hi[ệp]u nhau đ[ể] giúp đ[ể] l[à]n nhau. H[ọ] l[à]ng nghe nhau tâm s[ố], k[ể] l[ể]i cho nhau nh[ư]ng k[ể] ni[ệm] , nh[ư]ng vi[ệ]c đã cùng làm. H[ọ] đ[ể]i x[ưa], x[ưa]ng hô thân m[ột] nh[ư] m[ay] ch[ức] năm v[ì] tr[ở] c

Th[ì]ng th[ì]ng ng[ười]i già mu[ốn] có nh[ư]ng ng[ười]i b[on]n cùng l[à]a tu[ổi]i, có hoàn c[on]g nh[ư] nhau, s[ố] thích kinh nghi[ệm] nh[ư] nhau, s[ố]ng g[ặp]n nhau đ[ể] thu[on]n ti[ên] qua l[à]i. Nh[ư]ng h[ọ] cũng có khuynh h[ướng]ng là t[ư]o thêm b[on]n m[om]i [l]àa tu[ổi]i tr[ở] h[àng]n đ[ể] thay th[ế] vào ch[ức] c[on]g a nh[ư]ng ng[ười]i b[on]n cùng tu[ổi]i s[ố] l[à]n l[à]t ra đi. Cũng có ng[ười]i già t[ư]p trung nuôi đ[ể]ng b[on]n c[on]g tri, gi[am]i h[àng]n trong vi[ệ]c tìm thêm b[on]n m[om]i đ[ể] ti[ên]t ki[ếm] sinh l[à]c và đ[ể] tránh g[ặp] nh[ư]ng trái ý không c[on]g thi[ế]t

V[ì] già cũng có m[ột] s[ố] hoàn c[on]g khi[ến] tình b[on]n g[ặp] tr[ở] ng[ười]i. Kém s[ức] kh[ỏe] khi[ến] không cùng nhau sinh ho[àn]t; ph[ụ] thu[oc] vào b[on]n trong các sinh ho[àn]t hàng ngày. N[ếu]u s[ố] ph[ụ] thu[oc] quá nhi[ều] u[ng] h[oa]i khi[ến] đôi khi b[on]n cũng th[ì]y khó ch[ưa], xa đ[àn]. R[ất]i ng[ười]i già r[ất]i vào c[on]g nh[ư] cô l[à]p, nh[ư]t là khi gi[am]m kh[ế] năng đ[ể]i tho[àn]i v[à]i tai ngh[ệ]nh ng[ang], m[ột] kèm nhèm. Cũng nhi[ều] u[ng] h[oa]i già không có th[ì] gi[am] nhi[ều] u[ng] cho b[on]n bè vì ph[ần]i dành th[ì] gi[am] chăm sóc cho s[ức] kh[ỏe] c[on]g a mình, dành th[ì] gi[am] đ[ể] ngh[ệ]ng[ười]i. Ngoài ra, có tr[ở]ng h[àng]p trong đó ng[ười]i đ[ể] gi[am] th[ì] b[on]n bè năng t[ư]i lui, mà ng[ười]i đã nghèo th[ì] l[à]i v[ì]ng k[ể] t[ư]i lui.

Tình nghĩa v[ì] ch[ức]ng già dù nh[ư] đ[ể]a có đôi, nh[ư]ng cũng nên có nh[ư]ng b[on]n riêng đ[ể] phòng h[àng] th[ì]i gian cô g[óa]. Khi m[ột]t ng[ười]i ph[ần]i ng[ười]u, lão nam c[on]g th[ì]y cô đ[ể]n nhi[ều] u[ng] h[oa]n vì đã m[ột]t ng[ười]i b[on]n tâm tình quan tr[ở]ng nh[ư]t. Bình th[ì]ng các c[on]g bà có nhi[ều] u[ng] h[oa]n tâm tình trong su[ố]t cu[ố]c đ[ể]i. Nh[ư]ng khi ch[ức]ng ch[ức]t, th[ì] c[on]g bà th[ì]y quan h[àng] v[à]i b[on]n cũ c[on]g a v[ì] ch[ức]ng gi[am]m đ[àn]. May m[ay]n là h[àng] d[ể] dàng t[ư]o thêm b[on]n m[om]i, giao h[àng]o m[om]i b[on]g cánh tham đ[ể] vào nhi[ều] u[ng] sinh ho[àn]t công đ[ể]ng, tôn giáo. Đa s[ố] b[on]n c[on]g a các c[on]g bà khi đó là cô qu[ẻ] vì đ[ể]ng c[on]g nh[ư] t[ư]ng l[à]n, ch[ức] có m[ột] s[ố] nh[ư] có gia đ[ì]nh. Cho nên khi còn s[ố]ng v[à]i nhau mà bà v[ì] không ch[ức]u giao t[ư] t[ư]o b[on]n cho mình th[ì] khi g[óa] s[ố] có nguy c[on]g cô đ[ể]n nh[ư]t là ch[ức]ng may kh[ế] năng tài chánh l[à]i không đ[ể] c[on]g đ[ể]i dào.

Tình bạn giữa u - bạn già

Tác Giả: Nguyễn Ý Đức

Thứ Hai, 21 Tháng 6 Năm 2010 18:41

Mặc dù có thể có những căng thẳng, những thay đổi ngoài tầm kiểm soát, tình bạn vẫn giúp người già cảm thấy vui lên rất nhiều. Cho nên một mối bạn cũ tri là một tài sản vì nhiều người già cảm thấy không còn đủ thời gian để thay thế những người bạn đó.

Hơn nữa, như Simone de Beauvoir đã viết: " Cái chết của bạn thân thiết là sự đau đớn tuy dễ chịu hơn vì một phần quá khổ của mình. Chúng ta không những mất một người bạn mà còn mất vài khía cạnh của cuộc sống mà chúng ta đã gồng mình để giữ . "